

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-12-430/25-19275/2

Podgorica, 11.07.2025. godine

Za: MINISTARSTVO TURIZMA, IV proleterske brigade 19, Podgorica

gospođi, mr Simonidi Kordić, ministarki

Predmet: Mišljenje na Predlog akcionog plana za 2025. godinu Strategije razvoja turizma Crne Gore 2022-2025. godine

Veza: Vaš akt broj: 04-330/25-734/1 od 10.06.2025. godine

Poštovana gospođo Kordić,

Povodom *Predloga akcionog plana za 2025. godinu Strategije razvoja turizma Crne Gore 2022-2025. godine*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga akcionog plana i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Akcionim planom za 2025. godinu definisani su operativni ciljevi/mjere/aktivnosti kako za sektor turizma, tako i za ostale sektore direktno ili indirektno povezane sa turizmom. Za aktivnosti, utvrđene predmetnim planom, definisani su nosioci i partneri aktivnosti, vremenski okvir sprovođenja, kao i njihovi indikatori realizacije sa iznosima i izvorima finansiranja.

Uvidom u dostavljeni materijal i Izveštaj o analizi uticaja propisa utvrđeno je da su za realizaciju planiranih aktivnosti iz Akcionog plana potrebna sredstva u ukupnom iznosu od 10.433.411,00 €, od čega iznos od 9.250.015,00€ odnosi se na investicione projekte planirane u okviru Kapitalnog budžeta, dok se iznos od 1.183.396,00€ odnosi na tekući budžet u okviru Ministarstva turizma.

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2025. godinu ("Sl.list CG", br. 11/2025) u okviru sredstava opredijeljenih Upravi za kapitalne projekte (organizacioni kod 40903), na programu "Turistička djelatnost (programski kod 15 019)", na potprogramu "Unapređenje turističke ponude (programski kod 15 019 K01), planirano je 9,93 miliona eura za realizaciju 15 kapitalnih projekata ukupne procijenjene vrijednosti 365,36 miliona eura.

Uvidom u dostavljeni Akcioni plan za 2025. godinu utvrđeno je da je za realizacija 10 aktivnosti iz Kapitalnog budžeta države, čija realizacija je u nadležnosti Ministarstva javnih radova, potrebno izdvajanje u tekućoj godinu u ukupnom iznosu od 9,25 miliona eura, što je u skladu sa planiranim sredstvima utvrđenim Zakonom o budžetu Crne Gore za 2025. godinu. Takođe, u okviru sredstava opredijeljenih Ministarstvu turizma opredijeljena su sredstva za realizaciju aktivnosti iz Akcionog plana.

Imajući u vidu da su u pitanju višegodišnji projekti čija realizacija se odvija planiranom dinamikom shodno ugovorenim obavezama, kao i da su obezbijeđena sredstva Zakonom o budžetu za 2025. godinu kod intitucija koje su prepoznate kao nosioci aktivnosti, Ministarstvo finansija, nema primjedbi na dostavljeni Predlog akcionog plana za 2025. godinu Strategije razvoja turizma Crne Gore 2022-2025. godina.

S poštovanjem,

 MINISTAR
Novica Vuković
Novica Vuković

OBRAZAC

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo turizma
NAZIV PROPISA	Predlog Akcionog plana za 2025. godinu Strategije razvoja turizma Crne Gore 2022 - 2025. godine
<p>1. Definisanje problema</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)? - 	
<p>Strategijom razvoja turizma Crne Gore 2022-2025. godine s Akcionim planom (Strategija), Vlada se opredijelila za razvoj Crne Gore kao održive, zelene, pametne i inkluzivne turističke destinaciju. Strateški cilj razvoja turizma glasi: „Investicionim ulaganjima i formalizacijom turističkog prometa Crna Gora se afirmiše kao globalno prepoznata turistička destinacija, sa smanjenom sezonalnošću poslovanja, umjerenijim regionalnim disbalansom i prioritizacijom turizma u razvojnim politikama.“</p> <p>U pravcu ostvarenja navedenog strateškog cilja, Strategijom je definisano 7 operativnih ciljeva sa aktivnostima čijom realizacijom se doprinosi rešavanju prepoznatih problema, i to: neadekvatna implementacija zakonskih propisa koji treba unaprijediti sa aspekta savremenih kretanja na turističkom tržištu; nezadovoljavajuće stanje kvaliteta turističke infra i supra strukture, saobraćajne i energetske infrastrukture, vodosnabdijevanja; odlaganja, separacije i reciklaže otpada; nerealizovani investicioni projekti; regionalna neujednačenost turističke ponude; izražen stepen sezonalnosti i visok udio "sive" zone u poslovanju turističke privrede; nezadovoljavajući nivo kvaliteta kadra u turizmu; neadekvatan, neažuran i nepotpun obuhvat statističkih pokazatelja turističkog prometa; nezadovoljavajući odnos osnovnih i komplementarnih smještajnih kapaciteta i nedovoljan broj visoko-kvalitetnih hotelskih objekata, kao i ograničen učinak promotivno - marketinških aktivnosti.</p> <p>Uzroci navedenih problema, odnosno izazovi bržem razvoju turizma ogledaju se u: još uvijek nedovoljno razvijenoj svijesti učesnika u formiranju turističkog proizvoda o značaju turizma kao poluge razvoja svih privrednih djelatnosti; nedostatku finansijskih sredstava, kao i u nedovoljnoj posvećenosti zajedničkom i koordiniranom radu svih (brojnih) partnera od kojih (direktno i indirektno) zavisi kvalitet i nivo konkurentnosti turističkog proizvoda Crne Gore.</p> <p>Posljedice problema se ogledaju u sledećem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - regionalni disbalans u turističkoj ponudi koji uzrokuje sporiji privredni razvoj sjevernog regiona Crne Gore; - nedovoljan broj smještajnih kapaciteta na Sjeveru, što uslovljava nedovoljan broj radnih mjesta, shodno čemu dolazi do migracija stanovništva sa Sjevera ka Primorju (na kojem se u prosjeku realizuje od 90-95% turističkog prometa), i - kratko trajanje sezone (oko 70% prometa tokom perioda jun-avgust), odnosno izražen stepen sezonalnosti u poslovanju turističke privrede, što dalje uslovljava slabiju zainteresovanost, posebno mladih, za rad u turističkoj privredi. <p>Negativni efekti navedenog posebno se reflektuju na turističku privredu na Sjeveru. S obzirom da je turizam radno intenzivna grana, to dalje znači se efekti negativno direktno "prelivaju" na stanovništvo ovog regiona, ali i na ostale privredne djelatnosti, jer je turizam, direktno i indirektno, povezan sa gotovo svim ostalim djelatnostima.</p>	

Oštećeni subjekti:

- **Pružaoци usluga** - posebno mikro, mala i srednja preduzeća u sektoru turizma čije se poslovanje ne odvija u adekvatnom poslovnom ambijentu, odnosno, odvija se u uslovima nedostajuće radne snage i neadekvatno pripremljenih preduslova za kvalitetnu, ukupnu, uslugu koja se očekuje od strane turista;
- **Turisti** – najveći dio žalbi od strane turista odnose se na saobraćajne gužve, otpad, buku...
- **Budžetske jedinice na državnom i lokalnom nivou** – s obzirom na visok stepen udjela "sive ekonomije" u poslovanju turističke privrede, značajan dio taksi, poreza i doprinosa ostaje nenaplaćen.

Ukoliko se ne bi prihvatio Akcioni plan za 2025. godinu, s obzirom na prepoznate probleme, situaciju u turizmu bi karakterisalo sledeće: smanjene mogućnosti za zapošljavanje, naročito žena (koje čine više od polovine zaposlenih u turizmu), čime se direktno smanjuje nivo životnog standarda; zatim, produbio bi se disbalans u regionalnom razvoju Crne Gore i smanjili bi se izvori finansiranja budžeta na nacionalnom i na nivou lokalnih samouprava.

Dakle, ukoliko se Akcioni plan za 2025. godinu ne bi donio, nezadovoljavajuće stanje u turizmu se neće riješiti na adekvatan način i turistička privreda ne bi mogla da u punoj mjeri i na pravi način ostvaruje svoje poslovne aktivnosti.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Turizam je jedna od prioritetnih privrednih grana u Crnoj Gori s obzirom na prirodne potencijale za njegov dalji razvoj i komplementarnosti sa gotovo svim ostalim privrednim djelatnostima, kao i zbog njegove izvozne komponente, odnosno činjenice da, u prosjeku na godišnjem nivou, oko 90% turističkog prometa ostvaruju inostrani turisti.

Analize stanja u sektoru turizmu tokom prethodnog perioda, ukazale su na brojna ograničenja bržem razvoju koji su osnovni uzrok i dalje prisutnog kratkog perioda poslovanja turističke privrede u toku godine, kao i disbalansa turističke ponude između primorskog i sjevernog regiona države, odnosno postojanje tri glavne "koncentracije" koje treba smanjiti u narednom periodu:

1. 95% ostvarenja turističkog prometa /noćenja i prihoda/ na primorju,
2. 75% ostvarenja turističkog prometa /noćenja i prihoda/ u ljetnim mjesecima i
3. 70% udjela individualnog /privatnog/ smještaja u ukupnim kapacitetima.

U cilju prevazilaženja navedenog stanja i stvaranja preduslova za što efikasniji razvoj turizma, smjernice budućih aktivnosti se odnose na: unaprijeđenje kvaliteta ponude, diverzifikaciju turističkog proizvoda i na razvoj hotela i sličnih kapaciteta, a sve uz poštovanje principa održivosti uz primjenu uspješnog i odgovornog destinacijskog menadžmenta.

U cilju realizacije strateškog cilja, a na bazi analize i datih smjernica razvoja, prepoznato je 7 ključnih operativnih ciljeva u turizmu, odnosno generalnih **ciljeva koji se postižu predloženim propisom**, a to su:

- 1 – Unaprijeđenje institucionalnog sistema uz jačanje kapaciteta inspeksijskih službi;
- 2 - Unaprijeđenje infra i supra structure;
- 3 - Unaprijeđenje kvaliteta smještajnih kapaciteta;
- 4 - Unaprijeđenje kvaliteta i diverzifikacija turističkog proizvoda;
- 5 - Razvoj ljudskih resursa, unaprijeđenje znanja i vještina;
- 6 - Digitalizacija, inovativna rješenja i nove tehnologije i

7 - Razvoj destinacijskog menadžmenta i efikasan marketing.

S obzirom da je turizam tijesno povezan sa ostalim privrednim djelatnostima, cilj Ministarstva turizma je da Akcioni plan, kao dio Strategije razvoja turizma, bude koherentan s javnim politikama ostalih sektora, jer će na taj način predstavljati uporište za obuhvat i dalju konkretizaciju rješenja, aktivnosti i mjera koje se odnose na sektor turizma u izradi nacionalnih programa.

Ciljevi definisani Akcionim planom, odnosno Strategijom razvoja turizma, **usklađeni su sa sledećim dokumentima**: Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine; Strategija pametne specijalizacije Crne Gore 2019-2024., Program ekonomskih reformi 2023-2025. godine, Strategija regionalnog razvoja Crne Gore za period 2023-2027. godine, Industrijska politika Crne Gore 2024-2028. godine, Strategija razvoja saobraćaja 2019-2035., kao i sa drugim razvojnim strateškim dokumentima.

Akcionim planom definisane su ključne mjere/aktivnosti kao i njihovi nosioci, rokovi koji ih prate i finansijski okvir za realizaciju.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Turistički proizvod je vrlo kompleksan i na direktan i indirektan način povezan sa proizvodima ostalih privrednih djelatnosti. To dalje implicira veliki broj stakeholdera uključenih u njegovo formiranje, čime se njihovo sinergijsko i koordinirano djelovanje postavlja kao imperativ. U kontekstu realizacije Akcionog plana, potrebno je razmotriti mjesto i ulogu zainteresovanih aktera (stakeholdera), koji će imati ključnu ulogu u njegovom ispunjenju, i od kojih će u najvećoj mjeri zavisiti uspjeh u dostizanju definisanih ciljeva. Kako bi se turizam u Crnoj Gori adekvatno razvijao, neophodno je obezbijediti dodatno unapređenje politike za zaštitu životne sredine, zatim implementiranje postupaka standardizacije u raznim oblicima organizacija i poslovanja, kao i bolju primjenu zakona. Kroz implementaciju standarda u poslovnom ambijentu, neminovno je da se mora raditi na samom podizanju nivoa svijesti zaposlenih, što bi doprinijelo daljem privlačenju turista, kao i obezbjeđenju visokog stepena njihove sigurnosti, uz posebni akcenat na orodnjavanje.

Utvrdjivanje načina za rešavanje prepoznatih problema, bili su osnov za utvrdjivanje Strategije razvoja turizma Crne Gore do 2025. godine, dok će implementacija aktivnosti definisanih Akcionim planom ubrzati, ne samo turistički, već ukupni privredni razvoj države.

Nije prihvatljiva "status quo" opcija, jer predložena opcija rješava prepoznate probleme.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Turizam predstavlja stratešku privrednu granu crnogorske ekonomije. Kako bi se razvojem turizma obezbijedilo povećanje zaposlenosti, podizanje nivoa životnog standarda i uravnoteženiji regionalni razvoj, Vlada Crne Gore opredijeljena je za kontinuirani održivi razvoj turizma, sa fokusom na efikasno korišćenje resursa, uz promociju Crne Gore kao zelene, održive i odgovorne turističke destinacije. U kreiranju strateškog pristupa važno je poštovati i ustavno određenje da je Crna Gora ekološka država, kao i okvir dat donošenjem Nacionalne strategije održivog razvoja Crne Gore do 2030. godine, kojom su prenešeni principi održivosti iz Agende 2030 u nacionalne okvire.
- I pored ostvarenog napretka u kvantitativnom smislu u sektoru turizma u prethodnom periodu, poštovanje principa održivosti i očuvanja prirodne sredine i resursa nije se sprovodilo u očekivanoj mjeri, što predstavlja jednu od komponenti na koje je usmjerena realizacija Akcionog plana;
- Realizacijom Akcionog plana doprinosi se dostizanju glavnog cilja Strategije, koja uključuje i adekvatnije pozicioniranje Crne Gore kao atraktivne turističke destinacije. Implementacijom mjera i aktivnosti ostvaruju se **pozitivni efekti u pravcu**: smanjenja sezonalnosti i regionalnog disbalansa; poboljšanja iskustva turista; povećanja broja smještajnih kapaciteta visoke kategorije, kao i malih smještajnih objekata u srednjem i sjevernom regionu; poboljšanja saobraćajne dostupnosti destinacije; dalje diverzifikacije proizvoda i usluga; primjene inovativnih rešenja i savremenih tehnologija; intenzivnije i ciljane promocije turističke ponude i efikasnije saradnje između turističkih poslenika i javnog sektora, sve u korelaciji sa strateškim ciljevima Vlade Crne Gore.
- Za postizanje boljih rezultata u sektoru turizma, ključna je diverzifikacija proizvoda, koja se postiže kroz kontinuirani rad na korišćenju svih prirodnih i stvorenih potencijala koje ima Crna Gora. Diverzifikacijom će proizvod prevazići granice ponude "sunca i mora", kako se najčešće percipira naša destinacija, a to će rezultirati produženjem trajanja turističke sezone i izbalansiranim regionalnim razvojem, smanjenjem pritiska na obalu uz poštovanje principa održivog razvoja destinacije. Turizam, kao dominantna razvojna grana Crne Gore ključan je u ostvarenju ekonomske stabilnosti Crne Gore. U bitnom uzrokuje dalji razvoj drugih privrednih grana, a u najvećoj mjeri poljoprivrede i prehrambene industrije, transporta, trgovine, građevinarstva. Korelacija sa ostalim sektorima biće uporište za širi obuhvat i dalju konkretizaciju razvojnih planova, aktivnosti i mjera koje se odnose na cjelokupnu privredu.
- Pozitivan uticaj: evidentno je sve veće interesovanje i motivisanost turista za turističku ponudu u Crnoj Gori, ali i da je za kvalitetnu turističku ponudu neophodno valorizovati postojeće resurse na odgovarajući održiv način. Održivost destinacija je odlika savremenog turističkog razvoja, dok je visoko izražena sezonalnost odlika neodrživog turizma. Tendencija razvoja cijelogodišnjeg turizma, kao i pronalaženje rješenja koja doprinose boljem razvoju društva, u vidu korišćenja prirodnih potencijala i stavljanje istih u funkciju razvoja specifičnih vidova turizma, treba da bude strateški cilj destinacija.
- Produženje trajanja turističke sezone je moguće samo ukoliko postoji diverzifikovana turistička ponuda, odnosno ako destinacija kao ciljni proizvod posjeduje više turističkih segmenata, koji obuhvataju više vrsta turističke potražnje u pravcu ispunjavanja sve većeg broja zahtjeva za putovanjem u širem vremenskom razdoblju.
- Raznolikost Crne Gore, kako po pitanju prirodnih, socio-kulturoloških, istorijskih i etničkih karakteristika, tako i sa aspekta opredijeljenosti za dalji razvoj turizma, predstavlja snažnu osnovu za razvijanje specifičnih i jedinstvenih vidova turističke ponude.
- Ubrzani pozitivni efekti realizacije Akcionog plana ostvariće se kroz finansijska sredstva koja će biti obezbijeđena iz Budžeta Crne Gore. **Pozitivan uticaj** predmetnog akta na poslovanje odraziće se u smislu unapređenja ponude, kako sa aspekta portfolio ponude, kvaliteta usluga koje se pružaju širokom spektru potencijalnih korisnika, a s obzirom na predmet dokumenta, u krajnjem, isti će doprinijeti unapređenju ukupnih privrednih aktivnosti i povećanim finansijskim efektima.

- **Negativan uticaj:** Nema negativnih efekata. Predlog **Akcionog plana** neće izazvati troškove građanima i privrednim subjektima, niti im izazvati obaveze po pitanju drugih nameta koji bi ugrozili njihovo poslovanje odnosno životni standard
- Propisom se podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu (kroz podsticajne mjere) i obezbjeđuje tržišna konkurencija (implementacija unaprijeđenih zakonskih propisa). Na taj način, direktno se doprinosi većem broju novih radnih mjesta i podizanju nivoa životnog standarda stanovništva.
- Iz dokumenta neće proisteći administrativna opterećenja niti biznis barijere, već su planirane aktivnosti, najvećim dijelom, usmjerene, upravo na otklanjanju istih.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

U pravcu dostizanja strateškog cilja, Akcionim planom za 2025. godinu, definisani su operativni ciljevi / mjere / aktivnosti kako za sektor turizma tako i za ostale sektore direktno ili indirektno povezane sa turizmom. Tendencija je da se izbjegne "preklapanje" aktivnosti, kako na nivou resornog ministarstva, tako i sa aspekta međuresorne saradnje, odnosno Akcioni plan je definisan na način da se vodilo računa o aktivnostima koji su u djelokrugu rada drugih resora, a koji su u mnogim segmentima komplementarni sa turizmom. Za utvrđene aktivnosti Akcionim planom su definisani nosioci i partneri aktivnosti, vremenski okvir sprovođenja, kao i njihovi indikatori realizacije, kao i sa iznosima i izvorima finansijskih sredstava za njihovu realizaciju.

Akcioni plan za 2025. godinu, tj. njegove pojedinačne aktivnosti biće finansirane iz Budžeta Crne Gore, budžeta lokalnih uprava i institucija.

Kroz Akcioni plan za 2025. godine, za postizanje operativnih ciljeva predviđen je utrošak u iznosu 10.433.411,00€, od čega se 88.6% sredstava (9.250.015,00€) odnosi na investicione projekte planirane u okviru Kapitalnog budžeta (Turistička djelatnost) za 2025. godinu; 11,3% (1.183.396,00) iz tekućeg budžeta Ministarstva turizma (MT) za 2025. godinu.

(MT: Program 15019 Turistička djelatnost, Potprogram Strateško planiranje i međunarodna saradnja (15 019 003) – aktivnost 15 019 003 002; Potprogram Unapređenje turističkog ambijenta (15 019 004) – aktivnost: 15 019 004 001; aktivnost: 15 019 004 003; aktivnost: 15 019 004 004; aktivnost: 15 019 004 005; aktivnost: 15 019 004 006; Potprogram Podsticanje, promocija i investicije u turizmu (15 019 005) – aktivnost: 15 019 005 001; aktivnost: 15 019 005 002; aktivnost: 15 019 005 004; Potprogram Normativni poslovi i upravni postupak (15 019 006) – aktivnost: 15 019 006 002.

Napominjemo da su, prilikom planiranja sredstava, za realizaciju aktivnosti iz Akcionog plana za 2025. godinu, definisani iznosi sredstava iz Budžeta Ministarstva nadležnog za poslove turizma, dok sredstva za aktivnosti koje su u djelokrugu rada drugih institucija, nisu

precizirana (već samo naznačen njihov izvor: Budžet nadležnih institucija), kako ne bi došlo do "preklapanja" u izvještajima o planiranim sredstvima i stepenu iskorišćenosti istih.

Neophodna finansijska sredstva obezbijeđena su u budžetu za 2025. godinu.

Usvajanjem propisa predviđeno je donošenje zakonskih i podzakonskih akata iz kojih neće prosteći finansijske obaveze.

Implementacijom propisa ostvariće se prihod za budžet Crne Gore.

Što se tiče metodologije koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda, prilikom definisanja troškova koje prate aktivnosti u Akcionom planu koje se finansiraju iz budžeta koristila su se iskustva i prakse iz prethodnog perioda.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Prilikom izrade Akcionog plana, polazište je bilo, razvojni status turizma u trenutku njegove izrade, mogućnosti/potencijali i buduća vizija turističkog razvoja u Crnoj Gori. Operativni ciljevi usmjereni su na poboljšanje zakonodavnog okvira, izgradnju i unapređenje infrastrukture turističke, saobraćajne, distributivne (snabdijevanje električnom energijom i vodom), poboljšanje komunalne higijene, unapređenje ljudskih resursa, poboljšanje zaposlenosti, stvaranje novih turističkih proizvoda, primjenu savremenih tehnologija u turizmu i unapređenju promocije radi bolje vidljivosti Crne Gore na globalnom i regionalnom turističkom tržištu.

Realizacijom svih navedenih aktivnosti teži se ostvarivanju i principa održivog razvoja (SDG – Sustainable Development Goals), između ostalog, i smislu smanjenja siromaštva (otvaranjem novih radnih mjesta), razvoja ekonomije i smanjenja regionalnog disbalansa (diverzifikacija turističkog proizvoda), unaprjeđenja obrazovanja (obuke, seminari...), održavanje dobrog zdravlja i opšte dobrobiti (čovjeka i ekonomije – kroz razvoj održivog i zdravstvenog turizma).

Aktivnosti koje je definisane u Akcionom planu za 2025. godinu, u velikom broju slučajeva, predstavljaju redovne aktivnosti institucija – nosilaca njihove realizacije, i isti je dostavljen članovima Operativnog tima na saglasnost.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Kada je riječ o preprekama u realizaciji aktivnosti, isti se generalno mogu sublimirati kao još uvijek nedovoljno razvijena svijest učesnika u formiranju turističkog proizvoda o značaju turizma kao poluge razvoja svih privrednih djelatnosti, a koji bi, u konačnom, trebalo da obezbijedi efikasan način za otvaranje novih radnih mjesta (podizanje nivoa životnog standarda stanovništva) i stabilne izvore prihoda državnog i budžeta na nivou lokalnih zajednica (dobrobit ekonomije). Takođe, veliki izazov na putu daljeg razvoja turizma, predstavlja i nedovoljna posvećenost zajedničkom i koordiniranom radu svih (brojnih) partnera od kojih, direktno i indirektno, zavisi kvalitet i nivo konkurentnosti turističkog proizvoda Crne Gore.

Mjere koje treba preduzeti na planu prevazilaženje prepreka predstavljaju aktivnosti koje su definisane Akcionim planom za 2025. godinu, a glavni indikatori kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva su broj usaglašenih zakona/podzakonskih akata i povećanje broja noćenja turista u Sjevernom i Centralnom regionu Crne Gore (definisani su Akcionim planom).

Ministarstvo turizma, odgovorno je za monitoring i evaluaciju sprovođenja programa. Predviđena je izrada Izvještaja o realizaciji mjera iz Akcionog plana koji će usvajati Vlada Crne Gore. U sklopu monitoringa, neophodni podaci biće prikupljeni od strane svih relevantnih institucija i organa, koji su navedeni u Akcionom planu kao nosioci aktivnosti i njihovi partneri. Ministarstvo turizma, priprema godišnji izvještaj o realizaciji aktivnosti predviđenih Akcionim planom i dostavlja ga na mišljenje Generalnom sekretarijatu Vlade.

Podgorica, 10.06.2025. godine

MINISTAR

mr Simonida Kordić

SAGLASAN

Vuk Žižić, državni sekretar

ODOBRILA:

Dr Olivera Blagojević, v.d. generalne direktorice Direktorata za razvoj turističke destinacije i strateškog planiranja

VERIFIKOVALA:

Ljiljana Vuksanović, šefica Odsjeka za strateško planiranje

OBRADILA

Jelena Mugoša, samostalna savjetnica I

Jelena Mugoša

Vlada Crne Gore
Ministarstvo turizma

Nacrt

**AKCIONI PLAN ZA 2025. GODINU
STRATEGIJE RAZVOJA TURIZMA CRNE GORE 2022-2025. GODINE**

Podgorica, jun 2025. godine

Shodno Planu implementacije i monitoringa Strategije razvoja turizma Crne Gore 2022-2025. godine, u skladu sa Programom rada Vlade za 2025. godinu, pripremljen je Akcioni plan za implementaciju Strategije za 2025. godinu (Akcioni plan 2025.). Akcioni plan 2025. godine, pored ostalih, sadrži i aktivnosti koje imaju višegodišnji karakter (nastavak iz Akcionog plana za 2024. godinu). Sve aktivnosti su definisane na osnovu prepoznatih izazova / prepreka u prethodnom periodu, kao i na osnovu praćenja savremenih turističkih tokova. Realizacijom tako pripremljenog Akcionog plana 2025. godine, stvaraju se pretpostavke za ostvarivanje ciljeva definisanih Strategijom razvoja turizma Crne Gore 2022-2025. godine, na što efikasniji i kvalitetniji način.

Akcioni plan 2025. obuhvata 7 operativnih ciljeva sa odgovarajućim indikatorima učinka u smislu polazne vrijednosti 2021/2019. godine, ostvarene vrijednosti 2024. godine i projekcija u vidu ciljine vrijednosti za 2025. godinu, zatim **14 mjera i 50 aktivnosti** sa indikatorima rezultata kao i definisanim rokovima i nosiocima (sa partnerima) za njihovu realizaciju.

Pri izradi Akcionog plana 2025. posebna pažnja je posvećena segmentu orodnjavanja u smislu da, gdje je to moguće, budu definisani rodno senzitivni indikatori. Kada je riječ o kriterijumu procjene uticaja na životnu sredinu, napominjemo da se za sve projekti čija se realizacija odvija (višegodišnji projekti) ili su u planu, moraju sprovesti zakonske procedure i standard koje tretiraju zaštitu životne sredine.

Kroz **Akcioni plan za 2025. godine**, za postizanje operativnih ciljeva predviđen je utrošak u iznosu **10.433.411,00€**, od čega se **88.6% sredstava (9.250.015,00€) odnosi na investicione projekte planirane u okviru Kapitalnog budžeta (Turistička djelatnost)** za 2025. godinu; **11,3% (1.183.396,00) iz tekućeg budžeta Ministarstva turizma (MT)** za 2025. godinu. Napominjemo da su, prilikom planiranja sredstava, za realizaciju aktivnosti iz Akcionog plana za 2025. godinu, definisani iznosi sredstava iz Budžeta MT-a, dok sredstva za aktivnosti koje su u djelokrugu rada drugih institucija, nisu precizirana (već samo naznačen njihov izvor: Budžet nadležnih institucija), kako ne bi došlo do "preklapanja" u izvještajima o planiranim sredstvima i stepenu iskorišćenosti istih.

Struktura izvora sredstava	Iznos (€)	
	2025.	%
Budžet Crne Gore (kapitalni)	9.250.015,00	88.6
Budžet Crne Gore (tekući)	1.183.396,00	11,3
UKUPNO	10.433.411,00	100,00

AKCIONI PLAN ZA 2025. GODINU

Unaprijeđen regulatorni okvir u turizmu uz formalizaciju turističkog prometa						
Operativni cilj 1:	Početna vrijednost 2021.	Ostvarena vrijednost 2024.	Ciljna vrijednost 2025.			
Indikator učinka 1: Broj usaglašenih zakona/podzakonskih akata	0	0	+2 (u odnosu na 2023. godinu)			
Indikator učinka 2: Povećanje broja noćenja turista u Sjevernom i Centralnom regionu Crne Gore	Početna vrijednost 2021. 741.000 (broj ostvarenih noćenja u Sjevernom i Centralnom regionu CG u 2019. godini kao reprezentativnoj godini)	Ostvarena vrijednost 2024. (996.508) index 24/19: 134,48	Ciljna vrijednost 2025. (index 25/19 - 105)			
Mjera / Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1	Indikator rezultata za 2025.	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za provođenje aktivnosti u 2025.	Izvor finansiranja
Mjera 1.1: Savjetodavni i regulatorni okvir						
1.1.1 Izrada Zakona o turizmu i ugostiteljstvu	Utvrđen predlog zakona	MT	I Q	IV Q	9.000,00 € (kumulativ)	Budžet MT
1.1.2. Izrada Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turističkim organizacijama	Utvrđen predlog zakona	Glavni nosilac: MT Partner: NTO CG	I Q	IV Q		
1.1.3. Izrada Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boravišnoj taksi	Utvrđen predlog zakona	Glavni nosilac: MT	I Q	IV Q		

		Partner: NTO CG				
Mjera 1.2: Jačanje institucionalnih kapaciteta (Inspeksijske službe i Uprave za statistiku – MONSTAT)						
1.2.1. Sprovođenje aktivnosti na povećanje broja turističkih i drugih inspektora/ki koji vrše nadzor nad sprovođenjem zakona iz oblasti turizma	Broj novo-zaposlenih inspektora/ki	Glavni nosilac: UIP Partner: MT	I Q	IV Q	Budžet nadležne institucije	
1.2.2. Sprovođenje aktivnosti na organizovanju edukacija, usavršavanje i opremanje inspektora/ki, kao i kreiranje modela za vrijedovanje njihovog rada	Broj inspektora/ki koji su završili/e obuku	Glavni nosilac: UIP MPNii	I Q	IV Q	Budžet nadležne institucije	
1.2.3. Sprovođenje aktivnosti na koordinaciji rada turističke inspekcije i drugih inspeksijskih službi	Broj zajednički sprovedenih inspeksijskih aktivnosti	UIP	I Q	IV Q	Budžet nadležne institucije	
1.2.4. Sprovođenje mjera i aktivnosti na povećanju broja službenika/ca i njihove edukacije u Upravi za statistiku – MONSTAT u sektoru koji je zadužen za prikupljanje i obradu podataka za oblast turizma	Broj novozaposlenih službenika/ca odnosno službenika/ca koji/e su završili/e obuku	Glavni nosilac: MONSTAT Partner: MT ,ekspertska podrška	I Q	IV Q	Budžet nadležne institucije	
1.2.5. Organizovanje edukacija, usavršavanja, obuka zaposlenih u lokalnim turističkim organizacijama u dijelu koji se odnosi na prikupljanje podataka o turističkom prometu	Broj službenika/ca koji/e su završili/e obuku	Glavni nosilac: MONSTAT Partner: NTO CG i LTO-i	I Q	IV Q	Budžet nadležne institucije	
Operativni cilj 2: Unaprijeđena turistička i prateća infra i supra struktura						
Indikator učinka: Broj projekata turističke i prateće infra i supra strukture		Početna vrijednost 2021: 0		Ostvarena vrijednost 2024: 25		Ciljna vrijednost 2025: min 30

Mjera / Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 2	Indikator rezultata za 2025:	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2025:	Izvor finansiranja
Mjera 2.1 Turistička infra i supra struktura						
2.1.1. Nastavak gradnje ski centra „Kolašin 1600“ Kolašin i Izgradnja montažno demontažnog boba na šinama	Broj aktivnosti koje su realizovane u pravcu unapređenja infrastrukture u okviru ski centra Kolašin 1600 Izgrađen montažno demontažni bob na šinama na ski centru „Kolašin 1600“	Glavni nosilac: MT Partner: Uprava za kapitalne projekte (UKP)	I Q	IV Q	5.003,00€	Kapitalni budžet
2.1.2. Nastavak aktivnosti na izgradnji ski centra „Žarski“ Mojkovac	Broj aktivnosti koje su realizovane u pravcu stavljanja u funkciju ski centra „Žarski“	Glavni nosilac: MT Partner: Uprava za kapitalne projekte (UKP)	I Q	IV Q	630.001,00 €	Kapitalni budžet
2.1.3. Nastavak aktivnosti na izgradnji ski centra „Cmiljača“ Bijelo Polje	Broj aktivnosti koje su realizovane u pravcu stavljanja u funkciju ski centra „Cmiljača“	Glavni nosilac: MT Partner: Uprava za kapitalne projekte (UKP)	I Q	IV Q	2.300.001,00 €	Kapitalni budžet
2.1.4. Nastavak aktivnosti na izgradnji ski centra „Hajla-Štedim“ Rožaje	Broj aktivnosti koje su realizovane u pravcu stavljanja u funkciju ski centra „Hajla-Štedim“	Glavni nosilac: MT Partner: Uprava za kapitalne projekte (UKP)	I Q	IV Q	2.500.002,00 €	Kapitalni budžet

2.1.5. Nastavak aktivnosti na izgradnji skijališta „Savin kuk“ Žabljak - Izgradnja ski poligona u okviru skijališta „Savin kuk“	Broj aktivnosti koje su realizovane u pravcu unapređenja infrastrukture u okviru skijališta „Savin kuk“;	Glavni nosilac: MT Partner: Uprava za kapitalne projekte (UKP)	I Q	IV Q	5.003,00 €	Kapitalni budžet
2.1.6. Izgradnja garaže za potrebe ski centra „Kolašin 1600“, Kolašin	Izgrađena garaža u okviru ski centra „Kolašin 1600“	Glavni nosilac: MT Partner: Uprava za kapitalne projekte (UKP)	I Q	IV Q	1.010.001,00 €	Kapitalni budžet
2.1.7. Izgradnja hidrotehničke infrastrukture za potrebe Ski centra „Kolašin 1600“	Broj aktivnosti koje su realizovane u pravcu obezbjeđivanja hidrotehničke infrastrukture	Glavni nosilac: MT Partner: Uprava za kapitalne projekte (UKP)	I Q	IV Q	2.000.001,00 €	Kapitalni budžet
2.1.8. Izgradnja infrastrukture za potrebe povezivanja dva ski centra „Cmiljača“ i „Žarski“	Broj aktivnosti koje su realizovane u pravcu povezivanja dva ski centra „Cmiljača“ i „Žarski“	Glavni nosilac: MT Partner: Uprava za kapitalne projekte (UKP)	I Q	IV Q	5.001,00 €	Kapitalni budžet
2.1.9. Nastavak izgradnje na speleološkom objektu Đalovića pećina	Broj aktivnosti koje su realizovane u pravcu stavljanja u funkciju speleološkog objekta „Đalovića pećina“	Glavni nosilac: MT Partner: Uprava za kapitalne projekte (UKP)	I Q	IV Q	615.002,00 €	Kapitalni budžet

2.1.10 Aktivnosti na obezbjeđivanju alternativnog rješenja vodosnadbijevanja za prelazno vještačko osnježavanje na ski centru Kolašin 1600	Broj realizovanih aktivnosti na planu obezbjeđivanja: Rekonstuisane kaptaze i vodovodni sistem; izgradnja manje akumulacije obezbjeđivanje tehnološke opreme	Glavni nosilac: MT Partner: MF	IIQ	IVQ		Budžet Ministarstva / Budžetska rezerva
2.1.11. Aktivnosti na obezbjeđivanju prelaznog vještačkog osnježavanje na skijalištu „Savin kuk“ Žabljak	Realizovana inicijalna faza osnežavanja platoa i ski poligona	Glavni nosilac: MT Partner : TC Durmitor	IQ	IVQ	182.000,00 €	Budžet MT
2.1.12. Sprovođenje mjera i aktivnosti na unapređenju kvaliteta infrastrukture u zoni Morskog dobra	Broj aktivnosti na unapređenju infrastrukture morskog dobra	Glavni nosilac: Partneri: MPPUIDI, JP MD/ MT	II Q	IV Q		Budžet JP Morsko dobro
2.1.13. Sprovođenje mjera i aktivnosti na uređenju i mapiranju planinskih staza u okviru Nacionalne mreže planinskih staza	Broj markiranih planinarskih staza	Glavni nosilac: MT Partneri: Planinarski savez CG, planinarski klubovi	II Q	IV Q	35.000,00 €	Budžet MT
2.1.14. Uređenje lokacija na panoramskoj ruti „Durmitorski prsten“	Broj uredjenih lokacija	Glavni nosilac: MT Partner: Uprava za kapitalne projekte (UKP)	IQ	IVQ	180.000,00€	Kapitalni budžet
Mjera 2.2: Saobraćajna infrastruktura planirana kroz „cross cutting„ dokumente						

2.2.1. Sprovedenje mjera i aktivnosti na održavanju i unaprjeđenju kvaliteta usluge na aerodromima u Crnoj Gori	Broj projekata/aktivnosti sprovedenih u cilju održavanja/ unaprjeđenja kvaliteta usluga na aerodromima u Crnoj Gori	Glavni nosilac: MSP Partner: A.D. Aerodromi Crne Gore	II Q	IV Q	Budžet nadležnih institucija
2.2.2. Sprovedenje mjera i aktivnosti na poboljšanju avio dostupnosti Crne Gore	Broj novih strateških ruta /direktnih avio – linija	Glavni nosilac: MSP Partner: Aerodromi, ToMontenegro	II Q	IV Q	Nisu potrebna finansijska sredstva
2.2.3. Sprovedenje mjera i aktivnosti na održavanju postojeće i izgradnja nove infrastrukture u dramskom saobraćaju	Broj aktivnosti na poboljšanju/ izgradnji putnih pravaca	Glavni nosilac: MSP Partneri: Uprava za saobraćaj, lokalne uprave	II Q	IV Q	Budžet nadležnih institucija
2.2.4. Sprovedenje mjera i aktivnosti na unaprjeđenje kvaliteta usluga na graničnim prelazima	Broj aktivnosti na unaprjeđenju kvaliteta usluga	MUP	II Q	IV Q	Budžet nadležnih institucija
2.2.5. Sprovedenje mjera i aktivnosti na unaprjeđenju kvaliteta usluga u željezničkom saobraćaju	Broj realizovanih aktivnosti na unaprjeđenju kvaliteta u željezničkom saobraćaju	Glavni nosilac: MSP Partner: ŽICG	II Q	IV Q	Budžet nadležnih institucija
2.2.6. Unaprjeđenje pomorskog saobraćaja u cilju suzbijanja uskih grla u dramskom saobraćaju	Broj aktivnosti na unaprjeđenju pomorskog saobraćaja	Glavni nosilac: MSP, Partneri: Uprava za pomorski saobraćaj,	II Q	IV Q	Budžet nadležnih institucija

			lokalne samouprave/ JP MD					
Mjera 2.3: Komunalna infrastruktura planirana kroz „cross cutting“, dokumente								
2.3.1. Sprovedenje mjera i aktivnosti na održavanje i unapređenje vodosnabdijevanja	Broj projekata /aktivnosti na unapređenju vodosnabdijevanja	Glavni nosilac: Regionalni vodovod Crnogorsko primorje / MPŠV / lokalne uprave	II Q	IV Q			Budžet nadležnih institucija	
2.3.2. Sprovedenje mjera i aktivnosti državnog i lokalnih planova upravljanja otpadom	Broj realizovanih projektnih aktivnosti na poboljšanju upravljanja otpadom / sakupljanje i otklanjanje otpada	Glavni nosilac: MEORIS Partneri: lokalne uprave, NVO, udruženja	II Q	IV Q			Budžet nadležnih institucija	
Mjera 2.4: Energetska infrastruktura planirana kroz „cross cutting“, dokumente								
2.4.1. Sprovedenje aktivnosti na poboljšanju snabdijevanja električnom energijom	Broj sprovedenih projektnih aktivnosti na poboljšanju elektrosnabdijevanja	Glavni nosilac: MER Partneri: Elektroprivreda CG	II Q	IV Q			Budžet nadležnih institucija	
2.4.2. Sprovedenje aktivnosti na poboljšanju distributivne elektro-energetske mreže	Broj sprovedenih projektnih aktivnosti na poboljšanju	Glavni nosilac: MER Partner: CEDIS	II Q	IV Q			Budžet nadležnih institucija	

Unaprijeđen kvalitet diverzifikovanog turističkog proizvoda						
Operativni cilj 4:		Početna vrijednost 2021:		Ostvarena vrijednost 2024:		Ciljana vrijednost 2025:
Indikator učinka		1		9		+1 (u odnosu na 2023. godinu)
Broj novih turističkih proizvoda		Nadležne institucije		Datum početka		Planirani datum završetka aktivnosti
Indikator rezultata za 2025:		Sredstva planirana za provođenje aktivnosti u 2025:		Izvor finansiranja:		
Mjera / Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 4		Broj podržanih projekata kroz javne pozive		Glavni nosilac: MT Partner: NTOCG		618.000,00 € Budžet MT
Mjera 4.1: Unapređenje kvaliteta ponude						
4.1.1 Realizacija podsticajnih mjera u oblasti turizma – Jačanje turističkog tržišta (javni pozivi za sufinansiranje projekata iz oblasti manifestacionog turizma, kulturnog, ruralnog i drugih vidova turizma, kao i sufinansiranje drugih događanja	Broj korisnika marka MQ	Glavni nosilac: NTO CG/ Partner: MT	IQ	IV Q	Budžet nadležne institucije	
Mjera: 4.2. Diverzifikacija turističkog proizvoda						
4.2.1. Unaprjeđenje zdravstvenog turizma	Broj realizovanih aktivnosti	Glavni nosilac: MT, MZ Partneri: Klaster zdravstvenog turizma, privatni sektor, NTO,	II Q	IV Q		66.175,20€ Budžet MT

		LTO-i, PKCG, MKM, FTH-UCCG			(kumulativ)
4.2.2. Unaprijeđene ruralnog turizma	Broj realizovanih aktivnosti	Glavni nosilac: MT Partneri: MPŠV turistička privreda	II Q	IV Q	
Mjera 4.3: Podsticanje preduzetništva (porodični biznis, žene, mladi)					
4.3.1 Realizacija kampanje „Ruralno, održivo, domaćinski“ / nagradni konkurs – izbor najbolje domaćice/ domaćina/ seoskog domaćinstva	Broj dobitnika / dobitnica nagrada	MT	IV Q	IV Q	Budžet MT 15.000,00 €
Operativni cilj 5: Unaprijeđeni ljudski resursi, znanja i vještine u turizmu					
Indikator učinka: Broj obuka i do- obuka za kadar u turizmu		Početna vrijednost 2021: 0	Ostvarena vrijednost 2024: 34	Ciljna vrijednost 2025. godine 15	
Mjera / Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 4	Indikator rezultata za 2025:	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za provođenje aktivnosti u 2025: Izvor finansiranja:
Mjera 5.1: Razvoj programa za cjeloživotno obrazovanje kadra u turizmu					
5.1.1. Realizacija Plana za unaprijeđenje obrazovnih programa sa ciljem povećanja konkurentnosti kompetencija i vještina kadra u turizmu	Broj unaprijeđenih / novih obrazovnih programa	Glavni nosilac: MPNii, Partneri: CSO, Fakulteti za turizam,	II Q	IV Q	Budžet nadležne institucije

		Broj zaposlenih studenata/tkinja i mladih	MT / PK CG, turistička privreda	II Q	IV Q	Budžet nadležnih institucija
5.1.2. Realizacija Plana za unapređenje sistema zapošljavanja studenata i mladih u turizmu, sa ciljem zadovoljenja potreba turističke privrede za visoko-obrazovnim kadrom			Glavni nosilac: ZZCG, Partneri: MPNii, MT / PK CG	II Q	IV Q	Budžet nadležnih institucija
Mjera 5.2: Unapređenje znanja i vještina zaposlenih u turizmu						
5.2.1. Organizovanje obuka/kurseva za zaposlene u turističkim organizacijama		Broj obuka / kurseva	Glavni nosilac: NTO CG Partner: Uprava za kadrove	II Q	IV Q	Budžet nadležne institucije
5.2.2. Organizovanje radionica / seminara / okruglih stolova turističkoj privredi		Broj radionica / seminara	Glavni nosilac: PK CG Partneri: MT, turistička privreda	II Q	IV Q	Budžet nadležne institucije
5.2.3. Organizovanje obuka / seminara sa ciljem unapređenja znanja turističkih vodiča (poseban akcenat na nevalorizovane segmente kulturne baštine, kao i na kulturna i prirodna dobra koja se nalaze na listi svjetske baštine UNESCO-a)		Broj obuka / seminara	Glavni nosilac: MPNii, Partneri: MKM, Regionalna razvojna agencija za Bjelasicu, Komove i Prokletije, CSO fakulteti za turizam / MT, PK CG	II Q	IV Q	Budžet nadležne institucije
5.2.4. Organizovanje obuka / seminara kadra u cilju dobijanja licenci za planinske vodiče, vodiče za kanjonig, speleološki vodiči i dr.		Broj obuka / seminara	Glavni nosilac: MPNii, Partneri: CSO, fakulteti za turizam / MT, PK CG, specijalizovana udruženja	II Q	IV Q	Budžet nadležne institucije

Operativni cilj 6: Razvoj digitalnih, inovativnih rješenja i novih tehnologija u turizmu						
Indikator učinka: Broj implementiranih inovativnih/digitalnih projekata	Početna vrijednost 2021: 0	Ostvarena vrijednost 2024: 2	Ciljna vrijednost 2025: 5			
Mjera / Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 6	Indikator rezultata za 2025:	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za provođenje aktivnosti u 2025:	Izvor finansiranja:
Mjera 6.1: Digitalna transformacija poslovanja u turizmu						
6.1.1. Digitalizacija u procesu praćenja turističkog prometa (Realizacija „e-visitor“ projekta koji podrazumijeva integraciju elektronskih servisa putem integracije aplikacija i baza podataka i informisanje građana i privrednika putem kampanje o uspostavljenim funkcionalnostima i benefitima realizovanih aktivnosti)	Izrađen sistem „e-visitor“ Glavni nosilac: MT Partner: MJU, Poreska uprava	II Q	II Q	IV Q	94.537,00€	Budžet MT
6.1.2. Unapređenje aplikacije za seoska domaćinstva (instaliranje novih opcija), pod nazivom „Montenegro Village Explorer“ sa prevodom na engleski i njemački jezik	Broj novoregistrovanih seoskih domaćinstava u aplikaciji Glavni nosilac: MT	II Q	II Q	IV Q	5.900,00€	Budžet MT
Operativni cilj 7: Crna Gora - globalno prepoznata turistička destinacija						
Indikator učinka: Povećanje broja noćenja turista sa prioritarnih tržišta	Početna vrijednost 2019. 10,6 mil	Ostvarena vrijednost 2024: 10,45 mil.	Ciljna vrijednost 2025: + 5%			
Mjera / Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 7	Indikator rezultata za 2025:	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka aktivnosti	Sredstva planirana za	Izvor finansiranja:

							provođenje aktivnosti u 2025:	
Mjera 7.1: Pобољшanje pozicioniranja destinacije na međunarodnom tržištu								
7.1.1 Definisanje prioriteta tržišta, priprema i implementacija programa promocije	Donijet i realizovan program za različita tržišta	Glavni nosilac: NTO CG Partneri: privatni sektor, LTO-i	I Q	I Q	IV Q			Budžet nadležnih institucija
7.1.2 U mrežavanje (stvaranje partnerstava) na nacionalnom i lokalnom nivou	Broj akata o saradnji	Glavni nosilac: NTO CG, Partneri: LTO-i, lokalne uprave/ turistička privreda	I Q	I Q	IV Q			Nisu potrebna finansijska sredstva